



KUZIARTEK. Børnene bruger store dele af dagen ude i vandhuller i muddret, hvor de leder efter fisk, som de kan sælge på det lokale marked tre timers gåtur fra Kuziartek. Nogle gange holder de også pauser fra arbejdet for at lege i vandet.

Byen, der blev slugt af havet

Engang var Kuziartek en større landsby med rismarker, skoler og moskeer. I dag er der kun et lille stykke mudret jord midt ude i Bengalbugten tilbage. Resten er blevet taget af havets bølger. Det lavtliggende Bangladesh er et af de lande, der er umiddelbart truet af klimaforandringerne. Dele af landet er allerede hårdt ramt af erosion fra havet. Og endnu mere land vil forsvinde, hvis klimaekspertes far ret i deres prognoser om stigende vandstande og flere storme.



KUZIARTEK. Ved nymåne og fuldmåne stopper tidevandet først ved indgangen til hytterne i Kuziartek. Så går der tre dage, før indbyggerne kan bevæge sig ud igen.

JONATHAN BJERG MØLLER (FOTO) OG MARIE SÆHL (TEKST)

De syv små lerhytter står side om side på en lige række. Murene er bulede og ujævne. Fyldt med aftryk af de hænder, der i tidens løb har klappet håndfulde af forstærkende ler på deres sider, når havet og vinden har ædt sig ind på dem. Tagene er af flettet siv. Et tyndt og utæt lag, der rundt omkring er repareret med grene og stykker af plastik. Vinden har flere steder revet plastikstykkerne løs, så de nu står og slår i luften som hidsige vimpler.

Hytterne er resterne af landsbyen Kuziartek, som i midten af 1980'erne havde 40.000 indbyggere og alt, hvad en bengalsk landsby skal have: rismarker, skoler, købmænd, stofforretninger, tehuse og moskeer. Der var endda et cyklocenter.

En robust toetagers betonbygning, hvor byens indbyggere kunne søge ly, når det stormede.

I dag er der ikke andet tilbage af byen end en smal og afgang forhøjning af størket mudder, som hæver sig en lille meter over jorden. Forhøjningen er fire-fem meter bred og omkring 70 meter lang. Det er resterne af den gamle dæmning, der før i tiden beskyttede byen mod havet. Nu er det det eneste sted, der ikke bliver oversvømmet af tidevandet, og de tilbageværende beboere har været nødt til at flytte deres hytter derop.

For 20 år siden lå landsbyen på sydspidsen af øen Kutubdia, som ligger ud for kysten i det sydøstlige Bangladesh. Hele øen er siden 1960'erne blevet halveret på grund af erosion fra havet. Fra 80 kvadratkilometer til de 41, der stadig er tilbage. I den proces er landsbyen blevet afskåret

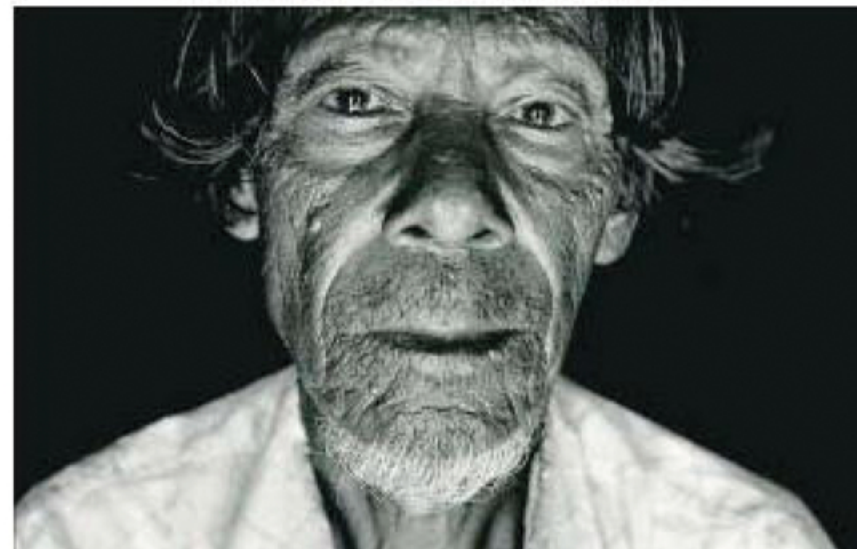


Geografi
80 pct. af Bangladesh er dækket af et lavtliggende floddelta, det meste mindre end 6 meter over havets overflade. Det gør landet ekstremt sårbart over for stigende vandstande som følge af klimaforandringer. Vandet kommer både fra stigende vandstand i verdenshavene, kraftigere storme og øget vandstand i floderne pga. smeltende gletchere i Himalaya.

Naturkatastrofer
Bangladesh bliver hvert år ramt af kraftige storme med store oversvømmelser til følge. Værst var det, da cykolonen Bhola ramte landet i 1970, hvor op imod 500.000 mistede livet – en af de dødeligste naturkatastrofer i nyere tid. Til sammenligning omkom op imod 280.000 under tsunamien i 2004.



KUZIARTEK. Mohona Khatun er mor til Wahidul og bruger meget af sin tid på at passe på sin mand, som har hjerteproblemer.



KUZIARTEK. Muzahar Ahamed er far til Wahidul og har store problemer med sit hjerte og sin vejrtrækning, som gør, at han ikke kan arbejde.



KUZIARTEK. Børn leger på ruinerne af et hus, der er sunket sammen i den sidste storm.



OLD DHAKA. I slutningen af juli blev hovedstaden ramt af regnskyl. På få timer faldt der 333 cm vand, mere end der gør i Danmark på et halvt år. Befolkningen har traditionelt boet på landet, men nu strømmer folk til storbyen på grund af klimaændringer og fattigdom. Dhaka vokser så hurtigt, at byen på flere måder er brudt sammen. Trafikken er ude af kontrol, og folk bruger mange timer om dagen i bilkø. Der er strømsvigt flere gange i døgnet og kloakkerne kan ikke klare presset fra de mange mennesker.

fra resten af øen, og den ligger nu fire kilometer syd for øen. Midt ude i havet.

Ingen mulighed for at flytte
De fleste af indbyggerne i Kuziartek er flyttet, i takt med at deres huse er forsvundet i havet. Enten ind til hovedøen Kutubdia, eller ind på fastlandet. Men en lille gruppe på syv familier er blevet tilbage. En af dem er 24-årige Wahidul Alam, som bor sammen med sine forældre og to søstre i en af de syv små hytter. Han har gennem årene set den ene familie efter den anden forlade landsbyen. For nylig var det hans bedste ven, Hasan, der rejste væk.

»Når jeg ser mine venner og familie flytte for øjnene af mig, bliver jeg ked af det, for jeg ved godt, at vi ikke kan tage herfra, siger han.

Wahidul er eneforsørger af familien.

Kvinderne passer huset, og Wahiduls far har i mange år lidt af en hjertesygdom, der gør, at han ikke kan arbejde, men for det meste bare må ligge i sin seng. Wahidul tjener 100 taka om dagen, hvilket svarer til 7,5 kroner. Heraf bruger familien 80 taka på mad. Resten går til medicin til faderen.

Familien har derfor ikke kunnet spare op til at købe ny jord og flytte væk, og ingen af deres slægtninge har plads til at have dem boende. Deres eneste alternativ er at prøve lykken i en af storbyerne på fastlandet. Ligesom de tusindvis af andre bengalere, der har mistet deres land på grund af oversvømmelser, storme og erosion. Her ville de måske kunne få en bolig i et af slumkvartererne, men de kan også risikere at ende på gaden. Så de bliver boende i Kuziartek, for herude har de i det mindste taget over hovedet.

Wahidul og de øvrige landsbyboere har svært ved at få mad til at overleve. For havet trængte sig på, kunne de dyrke ris. Men saltvandet har slået alle algrøder ihjel. I stedet tørrer de nu salt på jorden omkring dæmningen, når den altså ikke er oversvømmet. Det er en forretningsmand fra fastlandet, der ejer saltmarkerne. Når Wahidul er heldig, kommer han med på holdet af daglejere, der skovler saltet sammen og transporterer det hen til et lager. Mændene skovler saltet op i store træbåde, som de derefter skubber flere kilometer gennem muddret. Seks mand på hver side og to for enden. Det er hårdt arbejde. Hvis Wahidul i et stykke tid ikke har fået arbejde, må familien skære ned på maden. Så spiser de kun en gang om dagen. Grove pandekager, som de dypper i en tynd linsesuppe eller drysser med lidt sukker.

Rundt om dæmningen strækker jorden sig fladt, indtil den et par hundrede meter ude møder havet. Jorden er smatet og leret. Gennemløbet på kryds og tværs af kanaler, som indimellem bliver til hele søer og vandhuller.

Ud over de store strækninger af mudder og et par palmer er her ingenting. Området bliver ofte oversvømmet, og det har i lang tid været umuligt at dyrke nogen afgrøder.

Vandet stopper ved dørrinnet
Hver fjortende dag, ved fuldmåne og nymåne, er tidevandet så kraftigt, at det først stopper ved dørrinnet til hytterne, fortæller Wahidul og holder en flad hånd ud i højde med åbningen til deres dør for at vise, hvor højt vandet kommer op. Det tager hver gang tre dage, inden vandet har trukket sig tilbage.

I den tid kan de ikke gå udenfor, men må sidde i hytten og vente.

»Vi er altid bange for, at huset drukner, siger Wahidul. Hans familie har allerede mistet syv huse til havet.

»Det første lå mere end otte kilometer den vej,« siger han og peger ud over de brunbrusende bølger.

Et lille stykke fra dæmningens syv beboede hytter ligger yderligere to hytter. Eller resterne af dem. To bunkers af bambus, siv og jord, som er skredet halvvejs ned ad dæmningens skrænt. De to hytter blev ødelagt i en storm sidste efterår, hvor Wahidul og hans familie også mistede deres forrige hus. Stormen ødelagde i alt 50 familiers hjem.

»Klokken var halv ti om aftenen, da vandet begyndte at strømme ind i huset,« fortæller Wahidul.

»Vandet kom fra sydsiden og brød igen-

nem alle husene og ødelagde alt på sin vej.

Wahidul tog i første omgang familien med over til et af nabohusene og gik selv tilbage for at se, om han kunne redde nogle af deres ting. Men det var umuligt på grund af vandet og den kraftige vind. I stedet hentede han igen familien, og sammen med resten af beboerne søgte de ly på nordsiden af landsbyen, som var det eneste sted, hvor der stadig var fast grund.

»Vi sad der i flere timer og bad til Allah, og da stormen tog af, gik vi tilbage og så, at alle husene på sydsiden var ødelagtes.«

»De familier, der havde mulighed for det, var allerede taget af sted fra landsbyen om morgenen efter at have hørt meldinger om stormen i radioen. Men vi kunne

Fortsættes på side 6